

INTERJÚ KOVÁCS TENERE NORBERTTEL

Körforgás

EGGYÉ VÁLNI A TERMÉSZETTEL

Szöveg:
Pálvolgyi
Krisztina
Fotók:
Kovács tenere
Norbert

2020-ban a második alkalommal megrendezett Magyarország 365 fotópályázatán a Turista Magazin kiadója, a Magyar Természetjáró Szövetség különdíját a Komlón élő Kovács tenere Norbert természetfotós kapta. Díjazott, *Körforgás* című képe apropóján beszélgettünk vele természetfotózásról, jelenlétről, kísérletezésről, egy elpusztult fa éltető erejéről, a repülés élményéről, valamint arról, hogy tulajdonképpen nem is a fotó, hanem az alkotás a lényeg.

N

orbert Komlón született, nevelkedett, és már az 1970-es évek végén fényképezőgépet ragadott, mégpedig édesapja Praktika TL gépét happolta el – természetesen az engedélyével –, majd kezdett el fekete-fehér filmre fotózni a környék erdőit járva.

> Fekete-fehér vagy színes?

Ez témafüggő, kérdés, mit szeretnék láttatni, kifejezni a képpel. Mivel fekete-fehér analóg korszakban nőttem fel, ezért kedves számomra a monokróm ábrázolásmód. Bizonyos fotográfiai műfajoknál kimondottan hatásos eszköz. Általában az adott szituáció dönti el, milyen technikát használok, és jól el tudom képzelni a végeredményt, hisz évekig fekete-fehér filmre dolgoztam.

> Nem véletlenül kérdeztem ezt, hiszen a most különdíjasnak választott fotód kifejezetten élénk hatású, nagyon színes, és megoldásában sem mondható átlagos természetfotónak, hanem amolyan kísérletező alkotás. Hogyan készült? Előre megtervezted ezt a képed?

Igen, ez egy megtervezett fotó. Szeretek kísérletezni az eszközeimmel, de azért vannak spontán képeim is, azonban a legtöbb először fejben születik meg, gondolati látens képként. Viszont ezt most nehéz volt megvalósítani technikailag, és kellett hozzá azért némi ügyesség is.

> Mi volt benne a nehézség? Ha jól látom, ez egy drónfelvétel, igaz?

Valóban, és a nehézséget az okozta, hogy úgy mozgassam körpályán a gépet, hogy a fa pontosan a kör középpontjában álljon végig. Nagyon nehéz így mozgatni egy drónt, mert egy apró széllelökés is kimozdíthatja a kívánt pályáról, és akkor a fának nem lesz éles pontja. És természetesen más lett volna a hatás akkor is, ha más tempóval mozgatom a gépet, vagy épp más zársebességet használok.

> Mennyit kísérleteztél ezzel? És mi adja a fa kék színét?

Pár hetem ráment, hogy technikailag modellezni tudjam. Kivártam egy szélcsendes napnyugtát, és a kék óra idején készítettem a fotót, ezért ilyen színű a fa.

> Azt jól látom, hogy ez az a szelídgesztenyefa, amely a tavalyi spanyol szervezésű Memorial María Luisa nemzetközi fotópályázaton kategóriát nyert képed főszereplője is?

Igen, ez az az öreg, kiszáradt fa, amely Komló határában egy domb tetején áll.

> Mikor fedezted fel ezt a fát?

A 90-es években figyeltem fel rá, akkor még az egyik fele élt, lombkorona is volt rajta, a másik fele meg már halott volt. Aztán pár évig nem fotóztam, el is adtam az akkori filmes Chinon fényképezőgépet, majd rájöttem, hogy hiányzik a fotózás, és újrakezdtem egy Canon géppel, amely még mindig filmes volt. És mire visszatértem a fához, az addigra már teljesen kiszáradt.

Tavaszi eső

Egyébként ez a fa az egyik kedvenc fotótémám, vagy ezer arcát lefotóztam már. Eddig úgy 1600 képem van róla.

➤ **Mi fogott meg benne? És mi lesz, ha már nem lesz itt ez a fa?**

Ez egy „főnökfa”. Egy domináns fa egy dombtetőn, és én úgy gondolom, hogy „főnöke” lehetett a többi fának, amelyek itt éltek régen. De hívhatjuk hagyásfának is. Ha egyszer eltűnik innen, nagy hiány lesz utána, ugyanis sok élőlénynek ad otthont, életteret, és mivel minden mindennel összefügg, a fa sorsa is összefonódik az itt élők sorsával. Mostanában rétisaspárok pihennek kiszáradt csúcságain, a közelben ugyanis horgásztavak vannak, és ez idecsalogatja a ragadozó madarakat. A fa tetejéről pedig jól belátható a környék, ezért szeretnek ott időzni a sasok. Rajtuk kívül nagy errefelé az egerészölyv- és a hollópopuláció is. Az öreg fát belülről már bontják a szúk és mindenféle faanyagbontó élőlények, de ezzel élőhelyet is ad nekik, így fontos szerepe van az ökoszisztémában. A szelídgesztenye amúgy egy szívós faj, jól bírja a strapát. Azon viszont csodálkozom, hogy még nem csapott bele villám.

➤ **Most már kezdem érteni, miért lett a fotód címe *Körforgás*.**

Igen, ezzel a bemozdulásos életlenségtechnikával azt a dinamikát próbáltam ábrázolni, amely az élet folytonos körforgása, ahol a fa

áll a középpontban, és amely számtalan arcát tudja megmutatni egy fejlődési ciklusban.

➤ **Honnan jött a fotózás szeretete?**

Apám készítette a családi fotóinkat, és egy házi fotólaborunk is volt otthon. A fürdőszoba működött sötétkamraként, oda vonult el mindig, ott hívta elő és nagyította a fényképeket. Úgy 3-4 éves lehettem, amikor megmutatta, mit is csinál ott a sötétben, abban az érdekes, piros fényben. Amikor megláttam, hogyan jön elő a kép a hívótálban, az teljesen elvarázsolt.

A varázslatból pedig egy életen át tartó szenvedély lett. Még általános iskolába járt, amikor megtanulta a fényképezés és a képkidolgozás alapjait, és már ekkor sokat kísérletezett. Kifejlesztett például egy síkfilmre kidolgozott szolarizációs technikát, amellyel különleges grafikai hatást ért el fotóin. Aztán a gimnáziumi években egy fotószakörben élhette ki a fotográfia

Energiák

íránti szenvedélyét, a nyarakat pedig Csillebércen töltötte a komlói fotósokkal, ahol a kéthetes nemzetközi úttörőtábor életét dokumentálva az esemény- és riportfotózásról is sokat tanult.

A vizualitás és a fotózás végigkíséri az életét, hiszen a hobbiként megmaradt természetfotózás mellett munkája is mindig kötődött ehhez. Leszámítva azt a pár évet, amikor föld alatt dolgozott egy komlói bányában. Középiskola után nyomdai fényképésznak tanult és akként dolgozott, majd a bányászéveket követően a szintén fotóstudást igénylő szitanyomással foglalkozott, ma pedig egy iskolában dolgozik mint oktatótechnikus, ahol a technikai eszközök kezelésén és karbantartásán felül az oktatással kapcsolatos kiadványok, fényképek és videók készítése is a feladata.

➤ **Te még a „hagyományos iskola” szerint tanultad a fényképezést, de úgy látom, a digitális technika sem szegte kedved, sőt! A képeid között stílusában több olyan is van, amelyek**

már képzőművészeti alkotásnak is felfoghatók. Látszik, hogy szeretsz kísérletezni, játszani a technikával. A kattintásnál vagy az utómunkánál főként? Mi a munkamódszered?

Én különbséget teszek természetfotózás és egyéb, inkább művészi jellegű képek készítése között, amelyeknél az utómunkával is sokat lehet játszani. Ilyeneket is készítek, amelyek egy bennem lévő fantáziavilágot fejeznek ki, de ezeknél az utólagosan manipulált képeknél jelezni szoktam, hogy ezek montázképek. Ha viszont természetfotóról van szó, akkor arra törekszem, hogy már mindent kamerán belül megoldjak. A kísérletezésnek egy célja van: olyat alkotni, avagy olyan utat járni, amelyet más még nem, mert az újban mindig van valami izgalom. Persze közben mások munkáit is nézem, azokból is merítek ötleteket, de mindig igyekszem továbbgondolni a látottakat, mert fontos, hogy megmaradjon a fotós egyedi látásmódja, hogy ne másoljunk, klónozzunk más alkotásokat. Fotóinkkal önmagunk belső világát kell kifejezni, ez pedig minden egyénnél más.

➤ **Mivel sokat fotóztál filmre, biztosan megtanultad jól beosztani a kattintások számát. Ma már csak a memóriakártya kapacitása szab határt, és az utólagos korrekciós lehetőségek is elkényelmesíthetik a fotóst. Te hogy látod ezt?**

A jókor lenni jó helyen mellett a siker titka most is az, hogy ki kell várni a megfelelő pillanatot, majd akkor exponálni.

A sorozatfelvétel jól jöhet egy gyorsan mozgó témánál, például madárfotózásnál, de ritkán szoktam használni. A fotó azt jelenti: pillanatszerű felvétel. Ha elkezded sorozatfelvételt csinálni, az már olyan, mint ha videónál. Így nem te kapod el a pillanatot, hanem a géped, és tulajdonképpen a sok felvételből választod ki „a fotót”. Így az elkapott pillanat öröme veszik el.

> **Mit jelent számodra a természetfotózás, a természetben lenni?** Számomra egy magasabb tudatállapotot jelent kint lenni fényképezőgéppel a természetben, és ha fotózni megyek, akkor leginkább egyedül teszem ezt. Ilyenkor elcsendesedek, a gondolatok elcsitulnak, és ekkor jönnek az intuíciók, megérzések, technikai ötletek. Az elme ebben az állapotban élesebben, tisztábban tudja befogadni a benyomásokat. Sajnos sok ember, ha kimegy az erdőbe, azt se hallja, hogy dalolnak a madarak a fákon, mert annyira tele van

PÁLYÁZATI EREDMÉNYEK

Norbert nem a pályázatok miatt fényképez, eddig nem is indult túl sok versenyen, mégis több szép eredménnyel büszkélkedhet. Ha csak a természetfotósokat nézzük, akkor a legnagyobb nemzetközi sikereit tavaly érte el, mégpedig úgy, hogy ezeken ekkor indult először.

2020 – Memorial María Luisa nemzetközi hegyi és természetfotós spanyol pályázat: 1. helyezés a „Kreatív” kategóriában, két fotója a finalisták között
2020 – Asferico olasz nemzetközi természetfotós-pályázat: egy finalista kép

2020 – Magyarország 365 fotópályázat: a Magyar Természetjáró Szövetség különdíja
2018, 2019, 2020 – Agrofotó pályázat: kategóriagyőzelem, 2020-ban fődíj
2019 – VIII. Biatorbágy Fotószalon: három 1. helyezés, egy különdíj és „A legjobb szerző” díja
2019 – XIX. nemzetközi Magyar Fotószalon: „Természet” kategóriában 1. helyezés
2019 – Az Év Magyar Fotósa (MAFOSZ): két 1. helyezés
2017 – Lenergy – Az Év Természetfotósa pályázat: 3. helyezés „Az emlősök viselkedése” kategóriában
2014–2019 – Varázslatos Magyarország: havi pályázatokon több 1. helyezés

Fotóművészeti diplomái: a FIAP Művésze (AFIAP), a MAFOSZ Fotóművésze (A-MAFOSZ), a Magyar Fotóművészek Szövetségének (MFSZ) tagja

a fejük gondolatokkal, hogy észre sem veszük. Ha elcsendesedik az elme, kitévül a világ, olyan hangokat hall és lát meg az ember, amelyeket a hétköznapok során nem. Az ilyenkor készült fotóimon pillanatnyi benyomásokat örökít meg, tulajdonképpen dokumentálok. Ha pedig kombinálok ezt azzal a szándékkal, hogy olyat szeretnék csinálni, amit más még nem csinált, akkor az már alkotói munka.

> **És amikor alkotni mész ki, akkor mennyire tudsz jelen lenni magában a természetben? Hisz az alkotói folyamat egy nagyon „beszűkült” tudatállapot.**

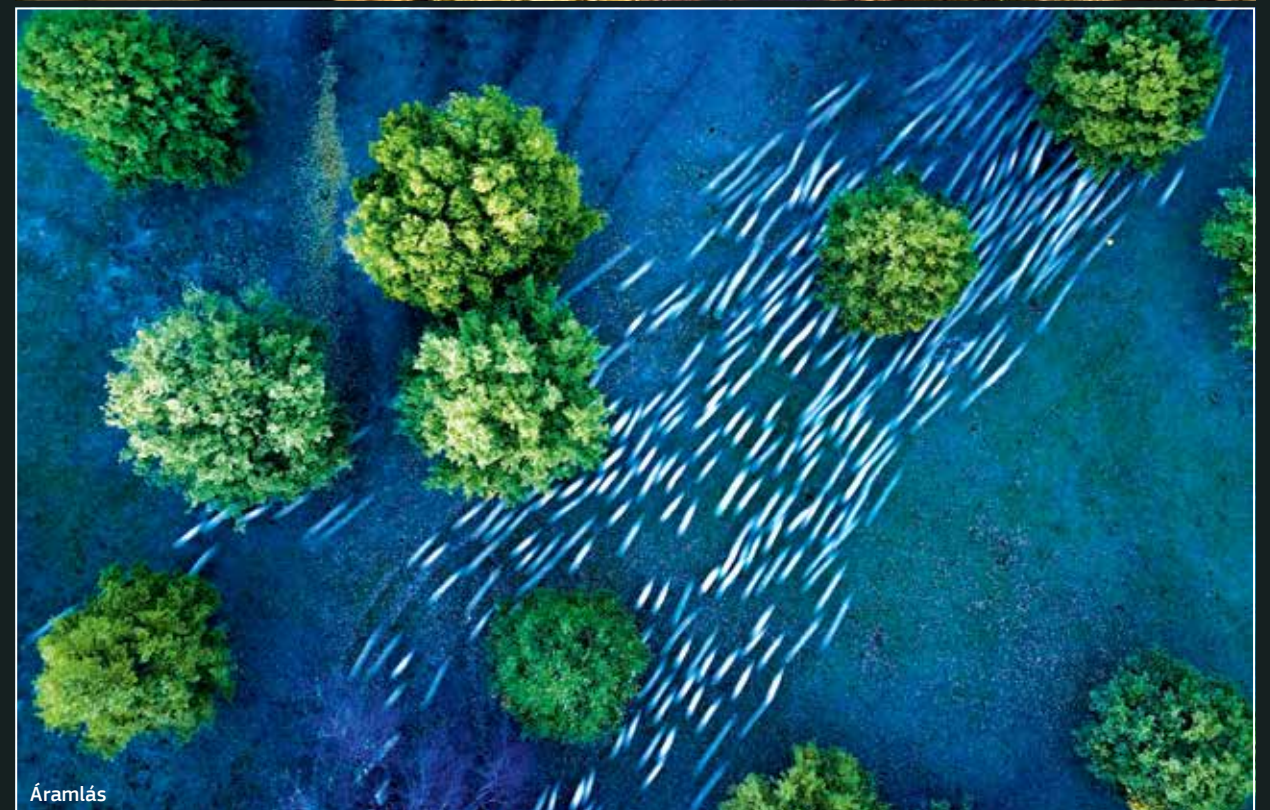
Tavasszal ki szoktam járni denevéreket fotózni az esti órákban. Ilyenkor befekszem egy barlang szájához, egy víznyelő aljába, és várom, hogy kirepüljenek. Ehhez egy egészen más tudatállapot kell, hogy ott tudj feküdni órákat az erdő közepén, mindentől messze, csak az erdő neszeit hallva. Ilyenkor annyira azonosulok a környezetemmel, hogy szinte beleolvadok, és ettől különös boldogságérzet fog el: mintha az egész világgal egyé válnék. És amikor megjelennek a denevérek, az elmondhatatlanul jó érzés. Elkezdek fókuszálni a fotóim készítésére, szinte csőlátásom lesz, az idő is másképpen telik ezekben a pillanatokban. Valamikor olyan közel repülnek hozzám, hogy a fejemhez is hozzáérnek a szárnyukkal. Mivel védett emlősök, sokat nem zavarom őket az élőhelyükön. Napnyugta után 2-3 órával el is hagyom a helyszínt.

> **Nagyon sok levegőből készült fotód is van. A repülésbe miért vágál bele?**

Kerestem valami izgalmasat magamnak, így megtanultam siklóernyőzni, később motoros siklóernyőzni. Sokat repültem, nemcsak itthon, hanem az Alpokban, a Dolomitokban, Horvátországban is. Aztán a repülés elkezdett önmagában unalmassá válni, ezért elhatároztam, hogy viszek magammal fényképezőgépet, és a sok szépséges pillanatot, amelyeket ez a még kevésbé kiaknázott nézőpont ad, megörökítem.

Kirájzás

Áramlás

Zöld sziget

> **Aztán te is belevágtál a drónozásba. Miben más ez, mint siklóernyőzve fényképezni?**

Drónnal egyszerűbb levegőbe emelkedni, ezáltal légi fotókat készíteni, viszont a hátránya az, hogy kevés ideig lehet fent lenni vele, illetve kisebb a hatótávolsága, és csak egy nagy látószögű optikával tudok képet készíteni. A motoros siklóernyővel akár 80 kilométert is lehet túrázni 3 órán keresztül, és megválaszthatom, milyen eszközöket viszek magammal. Általában a Canon 70–200 IS USM optikát használom, mivel a rajza és a stabilizátora kiváló teljesítményű. És ez egy dupla élményt is ad, hisz egyszerre repülhetek és fotózhatok is.

Fraktálmintás tó

> **Mégis, melyik számodra a fontosabb, a repülés vagy a fotózás?**

Először azért emelkedtem a levegőbe, hogy megtanuljak repülni, és nagyon élveztem, ahogy a természet erejével, a meleg levegő segítségével fel lehet emelkedni egészen a felhők aljáig. Elmondhatatlanul jó érzés belerepülni egy gomolyfelhőbe, és abba beleszippantva érezni azt a friss hűvösséget, a felhők szagát. Megtapasztalni azt, hogy ott a felhőben hirtelen fogalmad sincs, haladsz-e előre, netán éppen állsz, süllyedsz vagy emelkedsz, továbbá hogy teljesen elveszíted a tájékozódási képességedet. Majd sok kilométert repülni, valahol leereszkedni, összecsomagolni és hazamenni. Aztán elkezdtem egyre többször magammal vinni a fényképezőgépet, és egy idő után már csak azért emelkedtem a levegőbe a siklóernyővel, hogy fotózhassak. Az alkotás fontosabb lett.

> **Az utóbbi években megsaporodtak a drónfotók, az eddig újdonságnak ható látószög már szinte mindennapos lett. Mit gondolsz erről?**

Nehéz dolga lesz a drónfotósoknak, hogy valami újat tudjanak mutatni. Ezért kezdtem el én is kísérletezni, mert szerintem még ennek ellenére is sok benne a lehetőség. Például lehet játszani ezzel a bemozdítással, amelyet a fás képeknél én is alkalmaztam.

> **Tudjuk, hogy rengeteg áldozattal és lemondással is jár a természetfotózás. Mégis, miért érdemes újra és újra nekivágni?**

Sokat gondolkodtam azon, hogy egyáltalán van-e értelme csinálni. Van ugyanis egy belső hajtóerő, amely miatt mindig nekiindulsz, és mondjuk csinálsz egy jó képet, de hol lesz az pár száz év múlva? Szóval itt nem a képen, hanem az alkotás pillanatán van a hangsúly. Exponálásnál, amikor minden összeáll, és sikerül megcsinálni azt, amit elképzeltem, megszületik az, ami a fejemben már ott volt, és látom az eredményét, az egy nagyszerű érzés. Hogy jó volt alkotni, teremteni valami izgalmasat, szépet. És persze az is jó, ha ezeket át tudom adni másoknak, mert így láthatják a természetnek olyan arcait is, amelyeket egyébként nem, és így talán jobban fogják tisztelni, vigyázva rá. A tökéletesnek hitt képről persze később kiderül,

Fotó: Bezdán József

FOTÓFELSZERELÉS

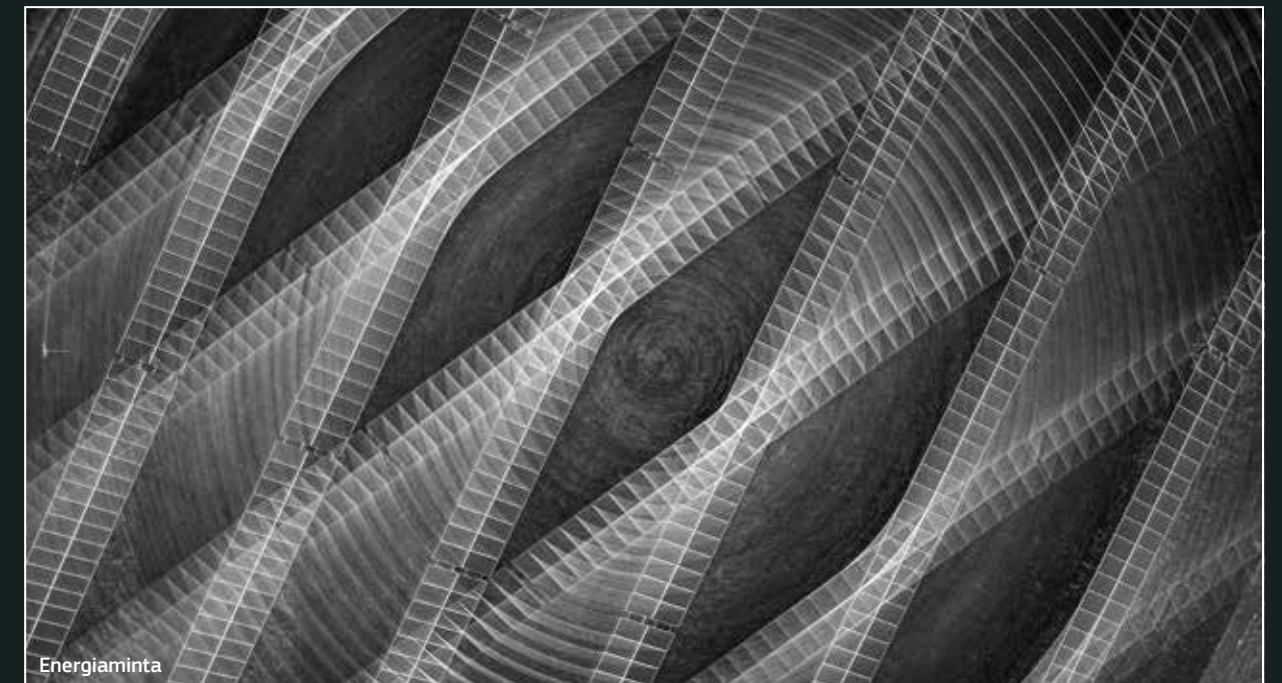
Jelenleg egy Canon EOS 6D vázam van több fix és zoomobjektívvel a nagy látószögűtől a teleobjektívig. Kedvencem a Trioplan 2,8/100 mm-es retró objektívem, amellyel nagyon szép bokeh (elmosódás) érhető el. Van 3 állványom más-más feladatokhoz, két speciális állványfejem, köztük egy UniqBall UBH 35 gömbfej, illetve 4 TTL-rendszeru is segíti a munkámat. A drónfotókat egy DJI Mavic 2 Pro géppel készítem.

Norbert weboldala: foto.kdekor.hu

hogy felül lehet műlni azt is, és ez ad motivációt és energiát a folytatáshoz.

> **Van-e valami, amit még nagyon szeretnél lefotózni?**

Igen, kék nászruhas mocsári békákat, de erre itt, a Mecsek környékén nem lesz lehetőségem, ehhez el kell majd utazzak valahova. ■

Energiaminta